No. 211

1839

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK NIEUWS-BLAD.

Donderdag 5 September.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 2den September.

De *Moniteur Parisien* behelst berigten uit Konstantinopel van den 10den, waarin echter alleen gewag gemaakt wordt van de loffelijke wijs waarop de prins *van Joinville*, tot blussching van den brand te Pera medegewerkt heeft. Intusschen had men ook gewenscht dat het gouvernement tevens eenige berigten omtrent den staat der onderhandelingen had medegedeeld. Sedert eenige dagen verbreidt zich hier het gerucht, dat het russisch gouvernement weigert met de vier andere mogendheden gemeenschappelijk te beraadslagen, dat er bewegingen van troepen in de rigting van Konstantinopel begonnen zijn; een duitsch dagblad heeft vermeld dat *Mehemed*-ali de bemiddeling der mogendheden, onder zekere voorwaarden, aangenomen heeft; ook zegt men dat de kabinetten van Parijs en Londen het nog niet eens zijn, omtrent het ten aanzien van *Mehemed*-ali te houden gedrag. Over dit een en ander had men verlangd dat het gouvernement eenige inlichtingen had gegeven.

— De policie is deze dagen weder zeer bezorgd voor onlusten onder de arbeidende klasse. In de voorsteden St. Jacques en St. Antoine hebben in de beide laatste dagen, zamenscholingen plaats gehad, die de stads-sergeanten en de patrouillen der troepen evenwel gemakkelijk uiteen gedreven hebben. De staatkunde schijnt echter tot nog toe aan deze bewegingen vreemd te zijn.

— De gedelegeerden der inlandsche suiker-fabrikanten zijn thans in de hoofdstad bijeen, om over de te nemen maatregelen in de tegenwoordige omstandigheden te raadplegen.

— De heer *Odillon Barrot* heeft zich naar Londen begeven, om zoo men zegt, aldaar de onderscheiden handelingen tusschen Frankrijk en Engeland te onderzoeken.

— Door het gouvernement zijn heden geen telegraphische depeches omtrent de zaken van Spanje bekend gemaakt, maar uit Bayonne schrijft men van den 30sten het volgende:

» De sedert eenige dagen voor de zaak van den pretendent loopende, noodlottige geruchten, zijn thans genoegzaam zekerheid geworden. Men weet thans dat *Maroto*, op den 25sten, op het oogenblik dat don *Carlos* vertrok om den grooten krijgsraad te houden, openlijk voor het verraad uitkomende, tot den vijand is overgegaan met vijf bataillons, en dat onder den schijn van een aanval tegen de christino's. De pretendent van dezen afval onderrigt, heeft een anderen weg ingeslagen en de rigting van Navarre gekozen. Den 26sten was hij te Iturmendi nabij de Borunda, met zijne ministers, den generaal *Villareal*, den markies *Valdespina*, den hertog van Grenada en anderen.

» De bataillons van *Maroto* wisten niet dat de generaal de zaak van don *Carlos* verraadde. Het bataillon guides en een eskadron van Navarre bemerkten nog in tijds de plannen van den opperbevelhebber; zij baanden zich met een moorddadig vuur een weg door de christino's. *Espartero* en *Maroto* waren den 27sten te Tolosa.

L'Indicateur van Bordeaux vermeldt een bijzonderen brief van een [illegible] officier van don *Carlos*, volgens welken er onderhandelingen tot het eindigen van den burgeroorlog geopend waren, die reeds zoover waren gevorderd, dat er reeds vastgesteld was, dat de oudste zoon van don *Carlos* met de koningin *Isabella* zoude huwen, maar don *Carlos* al zijne eigendommen zoude bekomen die hij voor den oorlog bezat. Waarschijnlijk echter worden hier de onderhandelingen bedoeld die door *Maroto* waren aangeknoopt. — Volgens losse geruchten zou don *Carlos* zich reeds naar Frankrijk ingescheept hebben.

Het *Journal des Débats* behelst heden een overzigt van de jongste gebeurtenissen in Spanje, waarin het de handelingen van *Maroto*, tegenover die der apostolieken of ultra-karlisten, in een gunstig licht plaatst, doch hetwelk overigens allezins tot opheldering der gebeurtenissen kan strekken. » De opstandelingen der Baskische provincien – zegt hetzelve – zijn thans in twee fractien verdeeld: de ultra-karlisten en Marotisten. *Maroto* had eene schikking met *Espartero* zoeken tot stand te brengen, onder bemiddeling van engelsche en fransche agenten. De karlistische officieren moesten hunne graden, de provincien hunne vrijheden behouden, en don *Carlos* zou een jaargeld naar Rome worden gezonden. *Maroto* had ook, maar te vergeefs, op het huwelijk van den oudsten zoon van don *Carlos* en de jonge koningin *Isabella* aangebonden. Drukke onderhandelingen waren over deze schikking te Madrid, te Londen en te Parijs gevoerd. Men was het eens over de grondslagen van bevrediging. De commodore *J. Hay* en de autoriteiten van Bayonne hadden hunne instructien. Men moest verwachten dat de Pretendent weldra op het fransch gebied de wijk zou komen nemen.

» De zaak is, althans voor het oogenblik, mislukt. De apostolieke partij heeft hemel en aarde bewogen en al hare veerkracht ontwikkeld om de bevrediging te doen mislukken en de onderhandelaars voor verraders te verklaren. Twee bataillons van Navarre, een 1000 tal soldaten sterk, doch niet verzeld van hunne officieren, verklaarden zich te Vera voor don *Carlos*. Men heeft den opstand niet door geweld durven bedwingen, maar geparlementeerd, zonder eenigen uitslag. *Maroto* zag zich genoodzaakt don *Carlos* vrijheid te laten gaan waar hij wilde, ten einde niet langer beschuldigd te worden, dat hij den pretendent krijgsgevangen hield. De chefs aan *Maroto* toegedaan, vonden de soldaten weinig gezind om tegen de opstandelingen van Vera vuur te geven, zonder met hen echter gemeene zaak te willen maken; de opstandelingen van hunne zijde bewogen zich niet, noch vermeerderden in getal, en zoo ontstond er eene algemeene aarzeling en bleef men in het karlistisch leger elkander wantrouwend gadeslaan.

» In deze omstandigheden verlangden de agenten van don *Carlos* eene bijeenkomst van al de generaals. Daar werd *Maroto* rekenschap gevraagd, van zijne ontwerpen van schikking; deze kwam rond voor de zaak uit en verklaarde zijne oogmerken. Naardien volgens dezelve don *Carlos* niet alleen geen koning meer zou zijn, maar Spanje moest verlaten, werd *Maroto* door de aanhangers van den pretendent van verraad beschuldigd [illegible], dat vermits men de onderhandelingen afkeurde, hij dezelve zou verbreken. Men scheidde zonder iets besloten te hebben, maar ieder vervuld met zijne bijzondere belangen, gevoelens en oogmerken.

» Ten gevolge dezer onstuimige conferentie is *Maroto* met vier bataillons naar Zumaraga, op den grooten weg van Vittoria, op twee uren van Bergara vertrokken; dit laatste punt is in handen der constitutionelen.

» Don *Carlos* zou te Estella zijn gekomen en zich thans alleen op de Navarrezen verlaten. De bevelen aan de troepen werden thans door *Villareal* en *Moreno* gegeven. De bataillons van Alava en van Guypuzcoa hebben (gelijk reeds gisteren is gemeld) nog geene partij gekozen; daar die provincien echter tegen de voortduur van een verderfelijken oorlog zijn, meende men, dat op hun bijstand niet veel meer te rekenen viel. Zoo scheen dan de burgeroorlog in Spanje door onderlinge verdeeldheid, onder de karlisten zelve, ten einde te zullen komen.

— De berigten [illegible] onder de voorstanders der constitutionele zaak groote vreugde wegens de jongste gebeurtenissen in het noorden van Spanje. De behaalde voordeelen werden er door het gerucht nog vergroot. Men zeide dat *Espartero*, na de overwinning van Durango, rapporten van de operatien van *Archevala* en *Castaneda* inwachtte om verder gemeenschappelijk te handelen.

De aanstaande opening der cortes zeide men dat met meer dan gewonen luister zou plaats hebben.

— Ter beurze werd in de Spaansche fondsen veel omgezet. De Ardoins rezen van 24 tot 25; doch kwamen later weder op 24 5/8. De notering was heden (2 *September*) 5 pCt. 112,55; 3 pCt. 80,70; Sp. Ardoin 24, 24 1/2, 5/8, 3/4, 7/8, 3/4, 7/8, 25; Passive 6, 5 7/8, 6; Rom. L. 102 1/2.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 1sten September.

Te Berlijn is den 28sten Augustus overleden de Turksche gezant aldaar *Rahmi*-effendi; zijn lijk werd nog dien eigen avond ter aarde besteld op eene afzonderlijke begraafplaats, waar reeds vroeger twee in 1798 en in 1804 te Berlijn overleden Turksche diplomatieke agenten begraven waren.

— Uit Krakau wordt van den 26sten gemeld, dat reeds sedert 14 dagen de Weichsel buiten hare oevers was getreden; dat in de laatste dagen het water zoo zeer gestegen was, dat het bijna de buitengewone hoogte van 1813 had bereikt. De angst, waarin de ongelukkige oeverbewoners verkeerden, was buitengemeen. Gedeeltelijk waren zij naar de daken gevlugt, gedeeltelijk hadden zij naar de naburige heuvelen de wijk genomen. Den 26sten was eindelijk gelukkig het water aan het vallen.

— Naar men verneemt, heeft de Bondsvergadering zich dezer dagen op nieuw met de Hannoversche zaak bezig gehouden, en is toen gehandeld over een, door den Keur-Hessischen gezant, welke onlangs met de meerderheid voor het afwijzen der ingekomene adressen gestemd heeft, gedaan voorstel, om den Koning van Hannover, van wege genoemde vergadering, regtstreeks aan te sporen, om uit eigene beweging aan de van alle zijden kenbaar gemaakte wenschen zijner onderdanen te gemoet te komen. Men is van gedachten, dat dit voorstel ingang zal vinden.

— Volgens hetgeen uit Weenen, van den 24sten wordt geschreven, nam Z. D. de vorst *von Metternich* in beterschap toe, en werden er geene bulletins meer uitgegeven. De vorst kon zich echter nog in verscheidene dagen niet aan zijne werkzaamheden begeven, waardoor een stilstand in de onderhandelingen nopens het Oosten was ontstaan.

— Volgens berigt uit Triest, van 23 Augustus had Z. K. H. de Aartshertog *Frederik* den vorigen dag het bevel over het fregat *la Guerriera* aanvaard en was denzelfden dag naar de Levant onder zeil gegaan, om zich met het Oostenrijksche smaldeel te vereenigen en zich vervolgens met hetzelve aan de Engelsche en Fransche vloot ter gemeenschappelijke zamenwerking, aan te sluiten.

— De *Allgemeine Zeitung* deelt berigten uit Konstantinopel tot den 14den Augustus mede. In de hoofdstad heerschte sedert den jongsten brand eene sombere stemming, die naar het scheen door de agenten van *Mehemed*-ali werd aangekweekt; de klagten tegen *Chosrew*-pacha werden dan ook steeds luider, in weerwil deze al zijne krachten inspande om de rampen af te nemen, die de Porte omgaven; maar hij was niet meester van de omstandigheden. *Mehemed*-ali stelde alle middelen in het werk, om tot zijn doel te geraken; nu hij het krijgsgeluk niet verder vergezellen kon, nam hij tot de gevaarlijkste middelen zijne toevlugt: de opruijing van de provinciën die aan de Porte onderworpen waren. Overal zwierven agenten rond. Bijna onder de oogen der vreemde vlooten die bij Tenedos ten anker liggen, liep dezer dagen een egyptische brik in de golf van Salonichi en zette zendelingen aan wal, die geen ander doel hadden dan in Macedonie den opstand aan te stoken. *Chosrew*-pacha gaf hiervan terstond berigt aan de vreemde gezanten. Lord *Ponsonby* en den admiraal *Roussin* gaven daarop aan de beide engelsche en fransche scheepsbevelhebbers den last, om de egyptische brik met geweld te nemen. Dit was de eerste oorlogs-demonstratie van de zijde der europesche mogendheden.

Aan de Dardanellen lag nu eene ontzagwekkende scheepsmagt bijeen, uit niet minder dan 20 linieschepen en een geëvenredigd getal fregatten, korvetten en brikken bestaande. De admiraal *Stopford*, die reeds aan boord van een engelsch oorlogschip de Dardanellen was doorgevaren, werd te Konstantinopel verwacht. — Een oostenrijksch oorlogsvaartuig was te Konstantinopel aangekomen, zoo men dacht, ter beschikking van het gezantschap.

Naar het gedaan onderzoek aangaande den jongsten brand was onvoorzigtigheid daarvan de oorzaak. De brand had 14 uren geduurd; volgens het zeggen van sommigen zouden slechts ruim 1000 huizen verbrand zijn; volgens de opgave der plaatselijke autoriteiten bedroeg het getal 3500; men zou een middengetal van 2000 à 2500 als het meest met de waarheid overeenkomende moeten aannemen. Van de woede en den voortgang der vlammen, daar alle huizen van hout zijn, kan men zich geen denkbeeld maken; geheele rijen huizen moesten, nog op een verren afstand van den brand, worden omvergehaald, en vrijwillig groepen van honderd huizen worden prijs gegeven, om de meer achterwaarts gelegene te redden. Van de zijde der autoriteit was tot blussching veel ijver aan den dag gelegd. De Sultan heeft 500 tenten ter beschikking der ongelukkigen gesteld en geld en levensmiddelen werden onder hen uitgedeeld.

Op den 12den heeft de admiraal *Roussin* zijne nieuwe geloofsbrieven bij een plegtig gehoor aan den Sultan overhandigd. Op den zelfden dag heeft ook de adjudant des keizers van Rusland, graaf *Rzewuski*, door den gezant *von Butenieff* begeleid, in een gehoor bij den Sultan, de brieven van rouwbeklag en gelukwensching des keizers overgegeven.

De voormalige opperbevelhebber van het leger in Klein-Azie *Hafiz-pacha*, had in de week te voren in groot gevaar verkeerd van zijn ongeluk met den dood bestraft te zien. In den Divan was beraadslaagd, of men hem, naar oud gebruik, de zijden snoer zou toezenden of voor een krijgsgerigt trekken, waarin men dan ook de pruissische officieren als regters wilde doen zetelen; de pruissische gezant *von Königsmarck* had zich echter met warmte de zaak van den ongelukkigen veldheer aangetrokken, en het zoover gebragt, dat *Hafiz* van alle vervolging ontheven en in zijn pachalik van Siwas gelaten werd.

BELGIE.

BRUSSEL, den 3den September.

l'Observateur houdt een artikel, ten betoge dat het huwelijk van de koningin *Victoria* met den prins *Albert* van Saxen-Coburg op verre na niet zoo ver gevorderd is, als sommige londensche dagbladen hebben beweerd, en dat het zelfs twijfelachtig was, of de koningin de hand van den neef van koning *Leopold* zoude aannemen. Het was voornamelijk de hertogin *van Kent*, de moeder der koningin en zuster van koning *Leopold*, die dit huwelijk voorstond; vroeger oefende deze vorstin veel invloed op hare dochter uit, maar sedert de troonsverheffing dezer laatste schijnt er eene groote verkoeling tusschen moeder en dochter te zijn ontstaan, die zoo ver was gekomen dat de koningin de hertogin niet meer zou ontvangen. Of aan deze oorzaak het uitstel der reis van koning *Leopold*, die zich te Londen in eene moeijelijke gesteldheid zou bevonden hebben, moest toegeschreven worden, was onzeker. De koningin intusschen, zou, naar men zeide, met geen der vorstelijke aanzoeken om hare hand ingenomen zijn, maar met onderscheiding, zoo al niet met liefde, het oog geslagen te hebben op een jong engelschman, van aanzienlijke geboorte, door de natuur zoo wel als door de fortuin begunstigd; H. M. zou zelfs reeds hare ministers over de mogelijkheid van een huwelijk met dien edelman geraadpleegd hebben; deze waren echter niet zeer gestemd over een dergelijk ontwerp, doch het hooghartig karakter der koningin, liet hun weinig hoop haar van besluit te doen veranderen.

Een ander blad zegt, dat de bedoelde edelman is lord *Elphinstone*, tot den staf van den gouverneur-generaal van Indie behoorende, werwaarts hij op het laatst der regering van *George IV* gezonden werd. Eenige der meest invloed hebbende leden van het hoogerhuis, onder anderen, lord *Wellington* en *Brougham*, over het gepaste eener zoodanige vereeniging geraadpleegd, hadden te kennen gegeven, dat de koningin vrij over hare hand kon beschikken, maar dat de constitutie het parlement regt gaf van de erfelijkheid van den troon vervallen te verklaren de kinderen uit een huwelijk geboren, beneden den rang eener koningin van Engeland.

— De ontvangst voor de entrée van de bezoekers der tentoonstelling te Brussel, sedert zondag en maandag ontvangen, heeft 1340 fr. bedragen. De schilders *Navez* en *Wappers* hebben dit jaar niets ingezonden.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 4den September.

Bij Z. M. besluit zijn benoemd de heeren: *W. H. Smit*, bezoldigd kweekeling der 2. klasse, tot officier van gezondheid bij de batterij rijdende artillerie N°. 1; *G. J. Roetering*, bez. kw. 3 kl., bij de 2de afd. inf.; *G. H. G. Ellerman*, bez. kw. 1. kl., bij het reg. lanciers N°. 10; *J. H. C. Basting*, bez. kw. 2. kl., bij de 3de divisie van het algemeen depot der landmagt; *H. G. Caudri*, bez. kw. 2. kl., bij het garnizoen te Doesburg; *J. Ph. Reijnders*, bez. kw. 3. kl., bij de 9de afd. inf.; *W. C. Goedbloed*, bez. kw. 3. kl., bij het reg. kurassiers N°. 1; *G. J. van Ommeren*, bez. kw. 3. kl., bij de 7de afd. inf. en *J. C. Ooijkaas*, bez. kw. 3. kl., bij het garnizoen te Brielle.

— Naar men verzekert, is van wege het departement van oorlog last gegeven, om aan al de personen, tot de nationale militie behoorende, van de ligtingen van de jaren 1830 tot 1834 ingesteld, thans nog met onbepaald verlof van hunne korpsen afwezig, voor den 15 September aanstaande, hun geheel ontslag van de dienst te verleenen, en diensvolgens hun paspoort te doen uitreiken.

— Volgens de in de gewone vergadering der Provinciale Staten van dit jaar, wegens den toestand der navolgende provincien van het koningrijk uitgebragte verslagen, bedroeg de bevolking dier gewesten op den 1sten Januarij 1839: Noordbraband, 363,377; Gelderland, 337,175; Noordholland, 412,242; Zuidholland, 511,358; Zeeland, 145,676; Utrecht, 140,180; Vriesland, 228,909; Overijssel, 195,117; Groningen, 174,267; Drenthe, 71,155; te zamen 2,579,656 zielen.

— Dezer dagen heeft Z. M. aan den heer *J. C. Robertson*, te Londen, domicilium gekozen hebbende bij Mr. *J. W. Gefken*, advokaat te 'sHage, een octrooi voor den tijd van vijftien jaren verleend, op de invoering in dit rijk van zekere verbeteringen, aangebragt in het vervaardigen van patronen.

— Uit Utrecht verneemt men, ten aanzien der aldaar vergaderde financiele commissien, dat voortdurend de beste verstandhouding tus-

schen de Nederlandsche en Belgische leden den loop der handelingen bevordert en derzelver afloop nader brengt. Hoezeer velerlei onderwerpen van beraadslaging dikwerf de behoefte aan nadere instructien schijnen te vernieuwen, waardoor niet altijd dagelijks zamenkomsten kunnen plaats hebben, zijn echter de zaken in den laatsten tijd voorwaarts gegaan. De werkzaamheden zijn zoodanig, dat zelfs de avonden daaraan besteed moeten worden. Inmiddels hebben de leden particuliere woningen betrokken, of zien naar dezelve om.

— De dienst der omnibussen is te Amsterdam weder voorloopig gestaakt. De ondernemers hebben bekend gemaakt, dat de reden daarvan aan den grooten toevloed van passagiers toe te schrijven is. De *Avondbode* zegt desaangaande: Wij gelooven echter, dat, gelijk overal elders bij de invoering van omnibussen het geval is geweest, ook hier, uit gisting van tegenstrijdige belangen, moeijelijkheden zijn opgekomen, welke voor de vrije beweging der rijtuigen, en daarmede voor hunne veiligheid en tevens voor de veiligheid van het in en op dezelve aanwezige personeel bezorgdheid hebben doen ontstaan. Het gezegd blad geeft verder den wensch te kennen, dat er opzettelijke maatregelen van policie mogen genomen worden, om de veiligheid van het personeel en de bezittingen der onderneming te verzekeren.

— Men schrijft ons, dat Z. Exc. de minister van Finantien, bij eene dezer dagen genomen resolutie, nadere voorschriften heeft vastgesteld, nopens het aanleggen en behouden van Alphabetische naamwijzers op het algemeen register voor de hypotheekbewaarders, en waarbij onder anderen is vastgesteld, dat:

1°. De bewaarders van de hypotheken en het kadaster twee Alphabetische naamwijzers zullen aanhouden, beide verwijzende naar het algemeen register, N°. 2 en N°. 2 bis, te weten:

a. Een *van de schuldenaren*, waarop Alphabetisch, eenvoudig naar de eerste letters der geslachtnamen, zullen worden gebragt al de schuldenaren, ter wier laste, sedert den 1sten October 1838, hypothecaire inschrijvingen zijn genomen; en *b* een van de verkrijgers en schuldenaren, waarop, naar Alphabetische volgorde, woordenboeksgewijze, tot en met de tweede, derde of vierde eerste letters der geslachtnamen, zullen worden gebragt alle de verkrijgers en schuldenaren, welke sedert opgemeld tijdstip, op de registers van omschrijving voorkomen, zoodanig, dat deze laatste naamwijzer eene volledige verwijzing zij naar alle de vakken, geopend wordende in het algemeen register model N°. 2 en N°. 2 bis.

2°. De naamwijzer der schuldenaren reeds op de hiervoren bedoelde wijze, te weten alphabetisch naar de eerste letters der geslachtnamen, aangelegd zijnde, zoo kan dezelve eenvoudig worden vervolgd, zullende daartoe steeds worden gebezigd de nog in blanco voorhanden zijnde registers, vroeger bestemd tot tafels op het repertorium, (model n°. 47), terwijl vervolgens, naar gelang der behoefte, tot gemeld einde zullen worden verstrekt boekdeelen, ieder van honderd bladen van een nieuw gearresteerd model, N°. 6, (hypotheken).

3°. De naamwijzer der verkrijgers en schuldenaren zal worden aangelegd in een getal van ten minste *vijf* en ten meeste *twaalf* boekdeelen, naar gelang van de mindere of meerdere uitgebreidheid der kantoren, elk houdende van 200 bladen, van het hiervoren reeds bedoelde model N°. 6, ten behoeve ieder kantoor, hoyendien nog van een of twee dier registers worden voorzien, om te worden gebezigd als supplement of vervolg op den alzoo aangelegden naamwijzer.

— Te 's Hage is dezer dagen aangekomen, de graaf *von Bismarck*, luitenant-generaal in Wurtembergsche dienst.

— Uit 's Hage schrijft men:

» Het kan niet dan aangenaam zijn, te vernemen dat het naburig Scheveningen van jaar tot jaar in bloei en welvaart toeneemt. Gelijk het zich liet voorzien, is ook gedurende den tegenwoordigen zomer deze badplaats, ofschoon het weder nu en dan alles behalve gunstig, en over het geheel ongestadig was te noemen, buitengemeen druk bezocht geweest. Dit is nog al opmerkelijk, als men overweegt dat verschillende duitsche badplaatsen, als b. v. Schwalbach enz., dit jaar betrekkelijk weinige badgasten hebben gehad. De toevloed naar Scheveningen was dit jaar zoo groot, dat men ter naauwernood, niettegenstaande op het Badhuis en in de gemeente zelve vrij talrijke net gemeubileerde appartementen bestaan, gelegenheid had om te logeren; het Badhuis was zoo zeer bezet, dat men zich wel heeft willen behelpen in de vertrekken der stallingen. — Het getal baden, in zee genomen, is nog veel aanzienlijker dan in het vorige jaar geweest. De badgasten gewagen eenparig met lof over den badarts den heer *d'Aumerie*, die zijne geneeskundige hulp met even veel ijver als kunde biedt, en niets achterwege laat om den reeds in- en uitwendig welgevestigden roem der Scheveningsche zeebaden nog meer te gronden. Vele lijders verlaten, dan ook hersteld, dezen oord, den weldadigen invloed der zeebaden en de zorgvuldige behandeling, die zij mogten ondervinden, roemende. — Tot op dit oogenblik is het getal vreemdelingen in deze voorname Nederlandsche badplaats nog zeer aanzienlijk.

» Behalve door den toevloed van badgasten, was het op Scheveningen ook dit jaar bijzonder levendig door de menigte van bewoners dezer residentie en omliggende streken, die hier, om de uitdrukking van een geliefkoosden dichter te bezigen, » hier een zeeluchtje komen halen." Gewoonlijk was het Zondags zoo druk dat het wel eene kermis geleek; blij gejoel deed de verzamelde bevolking hooren en talrijke equipagien wedijverden in pracht.

» Wij mogen van Scheveningen niet afstappen, zonder van de visscherij te gewagen. Dezelve is zeer gunstig. In het verleden jaar was het getal pinken ter steurharingvisscherij uitgerust wordende, tot eene hoogte gestegen, die niet deed vermoeden, dat dezelve spoedig zou overschreden worden; thans reeds ziet men het tegendeel; in plaats van 50, zullen er binnen weinige dagen 54 vaartuigen ter genoemde visscherij van Scheveningen uitgaan, als van de volgende reeders: *P. Varkevisser* 7, *M. Varkevisser* 2, *H. van Duine* 6, *W. Pronk* 5, *G. de Jager* 7, *P. van Duine* 2, *D. Hoogenraad* 3, *J. Hoogenraad* 3, Wed. *A. van der Harst* 3, *A. A. Kouwenhoven Pals* 2, *Theunis de Jager Gz.* 3, *Th. de Jager Michielszoon* 1, *Arie Krul* 2, *W. R. Zuurmond* 1, Wed. *J. de Jager* 1, *C. Varkevisser* 1, *Jacob van Duine* 2, *H. P. Scholte* 2, *A. Mos* 1."

— In de jongste Oost-Indische berigten wordt nog het volgende verschrikkelijk ongeluk vermeld:

» Den 11 April laatstleden heeft in het district Sadjira, residentie van Lebak, een treurig voorval plaats gehad. Eene vrouw, uit de kampong Malang Ninga, begaf zich den morgen van dien dag met hare drie kinderen naar een gagaveld, tot het snijden van padie. Des namiddags omstreeks vier ure een onweder ziende opkomen, beval zij aan hare twee oudste kinderen, eene dochter van 18 en een zoontje van 6 jaren, om naar huis te keeren, zullende zij met haar jongste dochtertje, een kind van acht maanden daarna volgen. Na nog eenigen tijd in het rijstland vertoefd te hebben, ging zij met haar kind op den arm huiswaarts. Ongeveer halverwege het wachthuisje van zekeren *Ki Entja* genaderd, hield zij een weinig stil, om den eigenaar daarvan, doch die bleek zich niet aldaar te bevinden, aan te roepen. Op hetzelfde oogenblik bespringt haar een tijger, wondt haar deerlijk in de schouders en brengt haar een beet aan het hoofd toe, zoekende zich van het kind meester te maken. Na een geruimen tijd met het woedende dier geworsteld te hebben, en haar kind verschrikkelijk gehavend en gewond ziende, moest zij het eindelijk loslaten. Den tijger, die met het kind wegliep, vervolgende en om hulp roepende, schoot de inlander *Bassodien*, die zich aldaar bevond toe, en snelde met haar den tijger achterna, welke daarop zijne prooi, doch reeds levenloos, liet varen. Met evengenoemden *Bassodien* en haar dood kind te huis komende, vraagt zij naar hare oudste kinderen, welke zij vroeger huiswaarts had gezonden, dan niemand hen gezien hebbende, verzamelde de Mandoor der kampong eenige inboorlingen en keerde naar het wachthuisje terug, alwaar de vrouw door den tijger was aangevallen. Sporen van bloed ontdekkende en na eenige oogenblikken te hebben rondgezocht, vonden zij de beide kinderen, gedeeltelijk reeds door den tijger verslonden, en hunne overblijfselen, waarvan alleen de voeten zigtbaar waren, onder de padie verborgen. De moeder was zoo zwaar gewond, dat er geene hoop op haar herstel overbleef.

— Een Italiaansch ingenieur, *Zanino Volta*, heeft het reusachtig ontwerp gevormd, om een onderaardschen weg door de Alpen van Graauwbunderland daar te stellen. Zijn ontwerp bestaat in het maken eener doorgraving door den berg Splugen en in het aanleggen van een spoorweg, welke den tegenwoordigen weg, die voor den handel van veel belang maar tevens zeer moeijelijk is, te vervangen; het noordelijk gedeelte van dezen spoorweg zou aan het meer van Zurich uitkomen, en het zuidelijk gedeelte met den spoorweg van Como naar Milaan in gemeenschap gebragt worden. Daar men reeds onderaardsche wegen of galerijen geboord heeft van meer dan een half uur lengte, bestaat er, volgens den heer *Volta*, geen reden, dat men ook geen langere onderaardsche wegen zou banen. Een onderzoek op de plaats had hem overtuigd, dat de granietrotsen die doorboord moeten worden, gemakkelijk voor den mijnaanleg zouden zwichten, en dat zelfs door nieuwe kunstbewerkingen de arbeid nog gemakkelijker zoude gemaakt worden. Aangezien de voortreffelijke hoedanigheid der graniet, zou het mogelijk zijn om deze voor de rails te gebruiken. Twee kantons hebben reeds hunne goedkeuring gehecht aan het stout ontwerp van den heer *Volta*, die zich moeite geeft, om het besluit voor de uitvoering te doen ingang vinden.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

DUITSCHLAND. — De Beijersche Akademie van Wetenschappen hield, ter gelegenheid van den geboortedag des konings, op den 24sten ll., eene buitengewone zitting, waarbij de staatsraad en president van het rijksarchief, baron VON FREYBERG, eene rede hield ter nagedachtenis van den beyerschen staatsminister graaf VON MONTGELAS, waarna de president der Akademie, de geheimraad, VON SCHELLING, de namen der nieuw gekozen leden mededeelde. Onder de geko-

zen eereleden behoorden Z. H. de hertog MAXIMILIAAN van *Beijeren* en de staatsambtenaren VON ABEL en VON MIEG, en onder de buitenlandsche leden, in de mathemathisch-physische klasse: de president van den botanischen tuin te *Parijs* VON MIRBEL; de hoogleeraar in de scheikunde te *Göttingen* en *Berlijn* WOHLER en DOVE; in de historische klasse, o. a. de hoogleeraar EICHHORN te *Berlijn* en WARNKÖNIG te *Baden*.. — Een onlangs te *Berlijn* uitgegeven geschrift *de pulicibus*. » Over de vlooijen" getiteld, en onder den naam van GOETHE uitgegeven, is in de *kritische Jahrbücher für deutsche Rechtswissenschaft* (door Dr. RICHTER te *Marburg* en Dr. SCHNEIDER te *Leipzig* uitgegeven) voor een letterkundig bedrog verklaard en aangetoond, dat de gezegde verhandeling slechts een afdruk en eene overzetting is uit: *Opicii Iocoserii diss. jurid de eo quod justum est circa pulices*. Intusschen wordt ook nog in twijfel getrokken, of de schrijver dezer verhandeling werkelijk wel JOCOSER geheeten is, gelijk de *Zeitung für die elegante Welt* beweert. — Een der veteranen der duitsche letterkunde, de hoogleeraar ARNDT te *Bonn*, heeft op zijn zeventigste verjaardag een nieuw geschiedkundig werk uitgegeven, onder den titel *Swedische Geschichten unter Gustav III verzüglich aber unter Gustav IV Adolph*. — De berlijnsche Akademie van kunsten heeft den schilder LIEPMANN een getuigschrift gegeven betreffende de door hem uitgevondene kunst, waarin zij verklaart, dat de door hem aan de Akademie overgelegde afdruk in kleuren, naar REMBRANDT's portret in het Museum, zich van alle dergelijke proeven daarin onderscheidt, dat deze afdruk werkelijk een met olieverw geschilderd stuk schijnt, terwijl zij voorts den kunstenaar aanmoedigt, om op den ingeslagen weg met zijne pogingen voort te gaan.

FRANKRIJK. — Onder de onlangs te *Parijs* verschenen nieuwe werken die over algemeene en groote belangen handelen, moet geteld worden, een bij den boekhandelaar RENOUARD in 4 8vo deelen uitgegeven werk van den baron DEGERANDO, lid van de kamer der pairs, van het Instituut en van den algemeenen raad der Hospicen, getiteld *de la bienfaisance publique*. Het armwezen maakt natuurlijk eene hoofdafdeeling van dit werk uit. De schrijver, die hetzelve uit een maatschappelijk, zedelijk en huishoudelijk oogpunt beschouwt, onderzoekt deszelfs aard, de bestanddeelen, graden en het voorkomen, en komt alzoo allengs tot de bepaling der regten en verpligtingen die daaruit voortvloeijen. Hoofdmiddelen om behoefte te weren: zijn eene ordelijke opvoeding der armen, voorzorggestichten, arbeid, en bovenal goede zeden. Niet alle behoefte en armoede kunnen echter voorgekomen worden; dit leidt den schrijver tot het onderzoek der weldadigheidsgestichten, derzelver bestuur en den invloed der wetten op dezelve. Ten slotte beschouwt hij de openbare weldadigheid in vergelijking met die van bijzondere personen. — Indien de fraaije uitvinding van DAGUERRE, waarvan het geheim thans openbaar is geworden, nog iets te wenschen liet, het was gewis de zwarigheid, om de beelden ongeschonden te bewaren, dewijl zij bij de minste aanraking beschadigingen, zoodat zij alleen door een glasraam tegen alle nadeel zijn vrij te waren, hetgeen natuurlijk veroorzaakt, dat de bewerking niet overal en wanneer men wil geschieden kan en dat de behandeling der platen zeer moeijelijk wordt. Thans echter wordt gemeld, dat het lid der Akademie, DUMAS, tot de volmaaktheid der overgebragte voorwerpen wezenlijk toegebragt heeft door de ontdekking van een water, waarin de platen gewasschen kunnen worden en dat de beelden zoo vast maakt, dat de platen tusschen papier bewaard en de afbeeldingen gegraveerd kunnen worden. Men is thans al verder en op bedacht, om aan deze uitvinding nog een vernis te kunnen brengen; wanneer dit gelukte, dan zou de bewaring niets te wenschen laten. Weldra zal men nu waarschijnlijk overal *Daguerrotypen* hebben, even als vroeger de kaleidoskopen, doch haar gebruik, des schrijft men, zal de mode overleven, daar de onvergelijkbare schoonheid dezer van de natuur zelve ontleende platen, te voortreffelijk is, dan dat derzelver waardering enkel van den modegeest zou afhankelijk zijn.

NEDERLANDEN. — De heer Mr. C. MEES, Az., woonachtig te *Rotterdam*, is tot hoogleeraar aan het athenaeum te *Deventer* benoemd, in plaats van den hooggeleerden heer Mr. H. BEYERMAN, thans hoogleeraar aan de illustre school te *Amsterdam*.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS waren gisteren (3 *September*) genoteerd: Ned. 2½ pCt. 54, ⅛, 54, 53$\frac{15}{16}$; dito 5 pCt. 101¾; Kansbill. 26⅝, 26; Am. Syndik. 4½ pCt. 96 drie zest.; dito 3½ pCt. 81⅝; Handelm. 172⅞, drie achtste; O. Indie 5 pCt. 99¾, ⅝; Sp. Ardoins 35 a 23¼, 23, drie zest., 22⅞, 23⅛; Passieve 6; Fr. uitgest. 7; oude Russen 104⅝; Metall. 104½; Columb. 21.

BEKENDMAKING.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD *BREDA*, brengen bij deze ter kennisse der daarbij belanghebbenden, dat ten gevolge den terugkeer tot den staat van Vrede, voortaan de KERMISSEN en JAARMARKTEN alhier ter Stede, als vroeger gebruikelijk zullen plaats hebben en dat voor de ALLERHEILIGEN-MARKT, invallende op *Zondag den 3den November aanstaande*, de LOTING voor de Standplaatsen zal geschieden ten Stadhuize, op *Dingsdag* den 29. October te voren, des middags ten 12 ure; alsmede dat alle verzoeken en aanvragen *vrachtvrij* zullen behooren te worden gedaan aan den Commissaris van Policie, met opgave der grootte van de KRAMEN of TENTEN, in Nederlandsche maat, aan wien ook de vereischte PATENTEN zullen moeten worden vertoond; terwijl voorts tot narigt dient, dat geene DOBBELAARS, RIJFFELAARS, HOROSCOOPTREKKERS enz., zullen toegelaten en tegen alle BEDELARIJ ten strengsten zal toegezien worden.

BREDA, den 29. Augustus 1839.

DE ROY, vt.
Ter ordonnantie van dezelven,
De Secretaris der Stad
H. VAN SCHMIDKES.

OPENBARE VERKOOPING
VAN
ONROERENDE GOEDEREN,
TE STEENBERGEN.

De Notaris J. VAN DER ZAAG, residerende te *Steenbergen*, als daartoe regterlijk benoemd, zal, voor zijne Principalen, op *Dingsdag* den 10. September 1839, des morgens om 10 uren, ten huize van den Kastelein A. LAANEN, te *Steenbergen*, ter Inzet Veilen, en op *Dingsdag* den 24. dierzelfde maand, ter voormelde plaatse en ure, aan den meestbiedenden of hoogstmijnenden Verkoopen:

Eene HOFSTEDE c. a. met te zamen 36 Bunders, 85 Roeden, 20 El BOUW- en WEILAND, HAKHOUT en BIEZENVELD, staande en gelegen in de Polders *de Heen*, en de *Nieuwe Keen*, gemeente *Steenbergen*, Kadastraal bekend Sectie B, Nos. 163 tot en met 167a, Sectie C, Nos. 33, 34, 50 en 59, en Sectie D, Nos. 37 tot en met 43.

In gebruik te aanvaarden met het rooijen van den Schoof in dezen jare.

Nadere onderrigting te bekomen ten Kantore van den Notaris VAN DER ZAAG voornoemd.

ZEGT HET VOORT.

TE KOOP:

Een ANTWERPSCH KARRETJE, zoo goed als Nieuw, met Lederen en van voren sluitende KAP; adres te bevragen bij de Uitgevers dezer.

---

*By C. A. THIEME, te *Arnhem*, is heden van de pers gekomen en verzonden: de in de *Arnhemsche Courant* van 25 Augustus voorloopig aangekondigde **BROCHURE**, getiteld:

O. R. D. E.

DOOR

MR. DERK DONKER CURTIUS.

De prijs is *f* 0-40.

Deze, belangrijke Brochure kan, niet *algemeen* in commissie worden verzonden, en gelieven Heeren Boekhandelaren, die deze niet mogten hebben ontvangen, ze, met bijvoeging van hunne adressen, te ontbieden, of *franco* en ongevraagd, van den Uitgever zullen kunnen vragen.

Dezelve is onder anderen te bekomen te *Amsterdam* bij de Boekhandelaren FOLMERS, VAN DER HEY, BRINK, VAN BAKKENES, SCHONEKAT en SCHONEVELD & ZOON; te *Rotterdam* bij VAN BAALEN en WIJT & ZONEN; te *'s Gravenhage* bij VAN WEELDEN en FUHRI; te *Leiden* bij VAN DER HOEK; te *Delft* bij DE GROOT; te *Utrecht* bij VAN TERVEEN & ZOON en VAN WOESTENBERG; te *Middelburg* bij VAN BENTHEM EN JUTTING en GEBROEDERS ABRAHAMS; te *Groningen* bij OOMKENS, SCHIERBEEK en VAN ZWEEDEN; te *Leeuwarden* bij BEIJERINCK SCHOLTEN; te *Assen* bij VAN TRIEST; te *Zwolle* bij VAN STEGEREN; te *Deventer* bij DE LANGE; te *Zutphen* bij THIEME; te *Doesburg* bij KIES & LAMBRECHTS; te *Nijmegen* bij THIEME; te *Tiel* bij CAMPAGNE en VAN WERMESKERKEN; te *'s Bosch* bij PALIER & ZOON; te *Breda* bij BROESE & COMP.; te *Haarlem* bij LOOSJES en VAN LOGHEM; te *Alkmaar* bij COSTER; te *Amersfoort* bij BLANKENBERG & ZOON en NOLET; te *Harderwijk* bij BARENDS; te *Vlissingen* bij MESTDAGH; te *Goes* bij KLEEUWENS & ZOON; enz. enz.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.